

Az Országos Környezetvédelmi Tanács véleménye a „Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2014-2025 kitekintéssel 2050-re” c. szakpolitikai vitaanyagról

A Tanács áttekintette a dokumentumot és az alábbi általános megállapításokat tartja fontosnak írásba foglalni:

Általános megállapítások

A NÉS-2 közreadott változata megítélésünk szerint mind színvonalában, mind tartalmában meghaladja az elődjét és kellő súllyal tárgyalja nemcsak a kibocsátás-csökkentés, hanem az alkalmazkodás ügyét, valamint az e kettőhöz szervesen kapcsolódó további tématerületeket. Megfelelő részletességgel elemzi az első éghajlatváltozási stratégiát és azzal összefüggésbe hozható fejleményeket, azokra az új célok megfogalmazásában kritikusan támaszkodik.

Kiemelendő, hogy ebben a stratégia-változatban a klímaváltozáshoz és annak hatásaihoz való alkalmazkodással összefüggő kérdések, célok és teendők legalább akkora súlyt kaptak, mint a kibocsátás-csökkentés. Ez különösen lényeges azért, mert a hatások és tendenciák már ma is jól érzékelhetők, míg azok kiváltó okaival kapcsolatban a tudományos közvélemény sem mondható teljesen egységesnek. Nagyon valószínű, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése megakadályozza, vagy legalábbis mérsékli a klímaváltozás következményeit, de ezen hatásokhoz való lehetséges mértékű alkalmazkodás az emberiség elemi kötelezettsége. Ugyanakkor a kibocsátások csökkentése egyidejűleg a hagyományos elsődleges (fosszilis, primer) energiahordozókkal való takarékoskodást is magában foglalja, ami éppúgy globális érdek.

A Tanács javasolja, hogy a NÉS határozottan fogalmazza meg Magyarország elkötelezettségét az alkalmazkodás fontossága mellett és kíséreljen meg vezető szerepet játszani az ezzel összefüggő témákban (vízminőség-védelem, ivóvíz-ellátás pl.).

A Tanács üdvözli, hogy a NÉS-2 a hazai dekarbonizációs útiterv (HDÚ) megalkotásával Magyarország elkötelezettségén kívül a proaktivitását is kifejezésre juttatja a stratégiában.

Kifejezetten szükségesnek tartjuk, hogy a NÉS-2 végső formájában, de legkésőbb a stratégia végrehajtására vonatkozó javaslatokat tartalmazó dokumentumokban a döntéshozatal előtt – részletesen bemutassa, elemezze a kitűzött célok irányába ható intézkedések, beavatkozások várható eredményességét, hatékonyságát (indikátorok).

A Tanács egyetért abban, hogy a kibocsátás-csökkentés területén Magyarország a reálisan felmért és értékelt lehetőségeihez igazodva, az EU-tagságunkkal járó kötelezettségeink mértékéig járuljon hozzá a közös célok végrehajtásához és használja ki a piaci mechanizmusok által nyújtott lehetőségeket.

A Tanács megfontolásra javasolja, hogy a NÉS-2 véglegesítésével várják meg az EU 2030-ig kitekintő, a klíma- és energiapolitikára vonatkozó konszenzusos javaslatait, hogy ezek beépülhessenek a rövid és középtávú programokba.

A Tanács megállapítja, hogy a szakpolitikai vitaanyag, jól megalapozott, megfelelően szerkesztett, arányos, maximális részletességre törekvő dokumentum. Ez utóbbi jellemzője – bár elismerésre méltó – nem feltétlenül előnyös a társadalmi vita eredményessége szempontjából, amennyiben hiányzik egy lényegesen célratörőbb, rövidebb terjedelmű, közérthető összefoglaló, amely tömören összefoglalja a stratégia helyét, prioritásait, céljait és várható eredményeit.

A Tanács megelégedésére szolgál az a – plenáris ülésen elhangzott – tájékoztatás, amely szerint a NÉS-2-höz stratégiai környezeti vizsgálat és gazdasági hatásvizsgálat is készült, illetve készül. A testület az előbbi véleménye kialakításában hasznosítani tudta, az utóbbit, a későbbiekben a Kormány és a Parlament döntése után, a megvalósítás programjai – tervezeteinek – értékelése során reméli és kívánja fölhasználni.

Részletes megállapítások

A 22. oldalon a 10. ábra címe helytelen (az ábra nemcsak az energiaszektor kibocsátásait mutatja be).

A 27. oldalon javasoljuk az erdősültség jelenlegi számszerű mértékét is megadni a célérték mellett.

A 31. oldalon a 4. táblázatban szereplő adatok helyességét javasoljuk ellenőrizni, miután az elért szén-dioxid kibocsátás-csökkentés túlságosan csekélynek tűnik.

A támogatások hatékonysága nem ítéhető meg a támogatott projektek száma alapján (32. oldal). A mellett, hogy roppant értékesnek tartjuk a korábbi években elvégzett támogatások és fejlesztések értékelését, jobb lenne olyan indikátorokat e célra használni, amelyek finansiális, és/vagy természetes mutatókkal számszerűsítik az eredményességet.

A II.3.4 fejezetben (40. oldal) az első francia bekezdésben írott mondat megítélésünk szerint a szerzők szándékával éppen ellentétes jelentésű.

Az említett (152. oldal) „elkülönített állami pénzalap” létrehozása során a felsorolt tevékenységi területek között célszerű lenne elsőbbségi sorrendet meghatározni.

A IV.4.2 fejezetben foglalt megállapítások szakmailag kellőképpen pontosak, miközben – sajnálatosan – a III.5.6 fejezetben (Mezőgazdaság) egyoldalúan a környezetvédelmi szempontok kapnak hangsúlyt. Kifogásoljuk a műtrágyahasználat csökkentésének kritikátlan igényét annak tudatában, hogy az ésszerű műtrágyázás nem jelent veszélyt a környezetre.

Országos Környezetvédelmi Tanács

A IV.3.2 fejezetben a „talajtípusok” helyett szakmai megfontolások alapján a „talajféleségek” kifejezés használatát javasoljuk. Ugyanitt helytelennek ítéljük azt a megállapítást, amely szerint „...a talajművelés növelheti az erózió veszélyét, a vízgazdálkodási beavatkozások okozhatják a talajok szikésedését. Túlzott vízbőséget eredményeznek vagy okozhatnak kiszáradást is.” Az említett káros hatások a nem megfelelő talajművelés következményei lehetnek, nem a talajműveléséi általában.

A III.4 fejezetben megfontolandónak tartjuk egy olyan közlekedési forgatókönyv végiggondolását is, amely nem kezeli axiómaként a mobilitás növekedését. A mobilitási igények ugyanis nem öncélúak, hanem valamilyen szükséglet kielégítését szolgálják.

2013. november 29.-én